

Warszawa, dnia 6 kwietnia 2020 r.

Stanowisko Rady Banków Depozytariuszy

Dotyczy: Pakietu Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju w obszarze rynku kapitałowego (#PIN)

W związku z sytuacją wywołaną epidemią COVID-19 oraz uruchomieniem przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (dalej „UKNF”) Pakietu Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju w obszarze rynku kapitałowego („Pakiet”, „#PIN”), Rada Banków Depozytariuszy przy Związku Banków Polskich (dalej „RBD”), przedstawia informacje na temat działań depozytariuszy w okresie pandemii COVID-19.

1. Obecna sytuacja w Polsce wywołana pandemią COVID-19 oraz wprowadzanymi ograniczeniami w związku z COVID-19¹, wpływa również na działania depozytariuszy, niemniej zastosowane rozwiązania techniczne i organizacyjne w ramach działań nadzwyczajnych zminimalizowały ryzyka zaprzestania bieżącej działalności.

Depozytariusze realizacją w sposób niezakłócony i ciągły obowiązki wynikające z ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) nr 231/2013 z dnia 19 grudnia 2012 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE w odniesieniu do zwolnień, ogólnych warunków dotyczących prowadzenia działalności, depozytariuszy, dźwigni finansowej, przejrzystości i nadzoru oraz Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2016/438 z dnia 17 grudnia 2015 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE w odniesieniu do obowiązków depozytariuszy.

2. Depozytariusze wdrożyli procesy przewidziane procedurami zachowania ciągłości działania, aby w niezakłócony sposób kontynuować działania w interesie uczestników funduszy inwestycyjnych z zachowaniem należytej staranności. Pandemia COVID-19 nie wpływa na podstawową rolę depozytariusza w postaci zapewnienia zgodnego z prawem i statutem wykonywania obowiązków przez fundusze inwestycyjne.

¹ np. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii

3. Jedną z podstawowych funkcji depozytariusza jest niezależna weryfikacja czynności podejmowanych przez fundusze inwestycyjne w procesie wyceny aktywów, a nie dokonanie tej wyceny za towarzystwo lub fundusz. W związku z sytuacją związaną z wirusem SARS-CoV-2, widząc wpływ wydarzeń na bieżącą działalność funduszy inwestycyjnych, RBD rekomenduje dodatkowe uzgodnienia z TFI prowadzące do regularnego przesyłania przez towarzystwa informacji w następujących obszarach:
 - a. gotowości do przeprowadzania wycen, w tym kontynuacji wycen lokat funduszy przez dotychczasowe podmioty i terminów przekazania raportów z wyceny,
 - b. identyfikowania ryzyk związanych z procesem wyceny, w szczególności w zakresie niedokonania wycen w terminie,
 - c. pozyskiwania danych do wyceny uwzględniających obecną sytuację i jej wpływ na wartość lokat, szczególnie w obszarze spółek niepublicznych narażonych bezpośrednio na negatywne skutki wprowadzanych przepisami prawa ograniczeń,
 - d. przeglądu i weryfikacji polityk rachunkowości, modeli i metodologii wyceny aktywów funduszy,
 - e. identyfikacji ryzyk wystąpienia przesłanek uzasadniających zawieszenie odkupywania jednostek uczestnictwa lub zaistnienia zdarzeń, w wyniku których wykupy certyfikatów inwestycyjnych, umorzenia jednostek oraz konwersje napotkają przeszkody w postaci braku płynności,
 - f. zidentyfikowania procesów krytycznych i procesów kluczowych, których realizacja jest potencjalnie zagrożona, w szczególności w wyniku niewykonywania w całości lub w części obowiązków przez podmioty świadczące usługi na rzecz funduszy (agent transferowy, podmiot prowadzący księgi rachunkowe funduszy, podmioty wyceniające aktywa funduszy),
 - g. opóźnień w realizacji zleceń nabycia i odkupienia jednostek uczestnictwa,
 - h. zapadalności instrumentów w portfelach funduszy i posiadanej przez TFI wiedzy na temat możliwości ich spłaty przez emitentów/kontrahentów, w tym uwzględnienia w wycenie lokat ryzyka kredytowego związanego z obecną sytuacją.
4. Depozytariusze biorą udział w procesie uzgodnienia najbardziej odpowiednich metod i modeli wyceny aktywów funduszu, mając na względzie, że nadrzędną zasadą w procesie wyceny aktywów funduszu jest ustalenie ich wartości godziwej. O ile zapewnienie zgodnego z prawem i statutem ustalenia wartości aktywów netto, nie obejmuje swoim zakresem samodzielnego przeprowadzenia wyceny przez depozytariusza (o czym w pkt 3), to jednak obowiązkiem depozytariusza, w odniesieniu do wyceny dokonanej przez fundusz, jest podjęcie wszelkich czynności weryfikacyjnych mających na celu racjonalne upewnienie się, że przeprowadzona przez fundusz wycena jest poprawna. Do powyższego niezbędne są jednak prace po stronie towarzystw, których efektem muszą być odpowiedniej jakości dokumenty i informacje związane z procesami wyceny, które pozwolą na wykonanie obowiązków depozytariusza.
5. Depozytariusze są gotowi w sposób niezakłócony prowadzić względem towarzystw i funduszy działania o charakterze kontrolno–nadzorczym, które powinny mieć na celu ochronę interesu uczestników funduszu inwestycyjnego. Katalog tych czynności nie ma charakteru zamkniętego i każdorazowo depozytariusz będzie

dostosować swoje działania do określonego stanu faktycznego, kierując się obowiązującymi przepisami prawa, treścią statutu funduszu, postanowieniami umowy oraz interesem uczestników funduszu – co depozytariusze czynią.

6. Mając na względzie rekomendacje UKNF, RBD uważa za zasadne wsparcie działań TFI i IZFiA w kwestii propozycji wydłużenia terminów dokonywania wycen. Zgodnie z § 23 rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych - aktywa funduszu wycenia się, a zobowiązania funduszu ustala się w dniu wyceny. Obecna sytuacja, szczególnie związana z pracą zdalną towarzystw funduszy inwestycyjnych, podmiotów prowadzących księgi rachunkowe oraz depozytariuszy, uzasadnia rozważenie przejściowego wydłużenia tego procesu, szczególnie w obszarze okresowych wycen funduszy inwestycyjnych zamkniętych. Proponujemy, aby w sytuacjach szczególnych przyjąć praktykę (bez zmiany przepisów prawa), iż przeprowadzenie wyceny w przypadku funduszy inwestycyjnych otwartych może zakończyć się w terminie 2 dni od statutowego dnia wyceny, natomiast w przypadku funduszy inwestycyjnych zamkniętych – w terminie 5 dni od statutowego dnia wyceny, o ile towarzystwo dostrzeże taką potrzebę, po dokonaniu odpowiednich zmian w statucie funduszu.
7. Mając na względzie rekomendacje UKNF, RBD zauważa konieczność umożliwienia odbywania posiedzeń organów funduszy inwestycyjnych w trybie zdalnym: zgodnie z art. 142 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi - zgromadzenie inwestorów odbywa się w miejscu siedziby funduszu albo w innym miejscu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określonym w statucie. Mając na uwadze wprowadzone ograniczenia dotyczące zgromadzeń, ale również eliminację czynników sprzyjających rozprzestrzenianiu się COVID-19, ale przede wszystkim potrzebę utrzymania w interesie uczestników funduszy nieprzerwanego prowadzenia działalności przez fundusze inwestycyjne i zarządzające nimi towarzystwa, proponuje się wprowadzenie rozwiązań prawnych umożliwiających podejmowanie uchwał przez radę inwestorów, zgromadzenie inwestorów czy zgromadzenie uczestników w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość – po wprowadzeniu odpowiednich zapisów w statucie funduszu (na wzór rozwiązań przewidzianych w Kodeksie Spółek Handlowych). Jest to szczególnie uzasadnione w przypadku organów przedstawicielskich uczestników funduszy inwestycyjnych liczących na ten moment już powyżej 2 uczestników. Nabierze to szczególnego znaczenia w przypadku obligatoryjnych posiedzeń organów funduszy, nawet w okresie wydłużonych terminów na sporządzanie i zatwierdzanie sprawozdań finansowych funduszy.
8. RBD zwraca również uwagę na fakt, że wraz z trwającymi wycenami aktywów niepublicznych na koniec pierwszego kwartału br. oraz kolejnymi wycenami na koniec drugiego kwartału br. (biorąc pod uwagę potencjalny negatywny wpływ epidemii COVID-19 na polską gospodarkę), wyceny aktywów przedstawiane przez TFI powinny uwzględniać ryzyka spadku przychodów, poniesienia strat, ryzyka utraty płynności wycenianych spółek jak również posiadanych przez fundusze pakietów wierzytelności a także ryzyka możliwości zaprzestania prowadzenia

działalności (bankructwa). RBD ocenia, że niektóre branże zostaną dotknięte tym czynnikiem szczególnie. W ocenie RBD zasadne jest aby TFI czy też podmioty wyceniające w imieniu TFI, bazując na dostępnych informacjach, zwróciły szczególną uwagę na wpływ, jaki pandemia ma na wartość spółek czy też wiarytelności w szczególności jaki wpływa ma na przyszłe przepływy czy też na ryzyko zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej a także sytuację majątkową dłużników. RBD obserwuje podwyższone ryzyko przy wycenach metodą skorygowanych aktywów netto, które z zasady wyceniają spółki na podstawie historycznych danych bilansowych. RBD zwraca także uwagę na trudności, które mogą powstać w odniesieniu do wyceny papierów dłużnych spółek publicznych czy też niepublicznych, będące konsekwencją ograniczonego dostępu do danych finansowych tych podmiotów, opóźnień w przygotowywaniu sprawozdań finansowych przez te podmioty i dużym ryzykiem związanym z możliwością właściwego uwzględnienia tych danych w modelach wyceny. Ryzyko to należy uznać za szczególnie istotne, w sytuacji przedłużającego się stanu pandemii COVID-19 oraz związanej z tym dynamiki wprowadzanych ograniczeń mających przeciwdziałać pandemii. W ocenie RBD takich sytuacji może być wiele i będą one trudne do oceny.

W zakresie wykonywania obowiązków depozytariusza polegających na zapewnieniu, iż wycena dokonywanych przez fundusze nienotowanych składników lokat jest w wartości godziwej, wpływ COVID-19 jest bezprecedensowy i stanowi wielkie wyzwanie dla depozytariuszy. Wynika to z faktu, iż brak jest historycznych wzorców do których można by się odnieść szacując w obecnej sytuacji przyszłe przepływy finansowe ze składników lokat posiadanych przez fundusze oraz czas ich występowania. Zatem depozytariusze działając w dobrej wierze i z należyta starannością mają do czynienia z istotnie podwyższonym ryzykiem w swojej działalności.

Do wiadomości:

- Komisja Nadzoru Finansowego
- Izba Zarządzających Aktywami i Funduszami